

برای عضویت در بزرگترین کانال
یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید
[Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها

دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دین و زندگی (۳)

رشته‌های علوم تجربی - ریاضی و فیزیک - فنی و حرفه‌ای - کار دانش

پایه دوازدهم

دوره دوم متوسطه

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

باسمه تعالی

جزوه سؤالات درس به درس دین و زندگی (۳)، پایه دوازدهم، بر اساس چاپ ۹۷

طراح: قاسم مندوانی، دبیر معارف اسلامی استان خوزستان، شهرستان شادگان

ردیف	درس اول: «هستی بخش»	صفحه
۱	هر کدام از ما بر اساس «.....»، خدا را در می یابیم و حضورش را درک می کنیم. پاسخ: «فطرت خویش»	۱۳
۲	ما بر اساس فطرت [الهی] خویش، می دانیم که در چگونه جهانی زندگی می کنیم؟ پاسخ: در جهانی زندگی می کنیم که، آفریننده ای «حکیم» آن را هدایت و پشتیبانی می کند و به موجودات و مخلوقات مدد می رساند.	۱۳
۳	آیا شناخت اولیه از جهانی که در آن زندگی می کنیم، کافی است؟ توضیح دهید. پاسخ: خیر، با وجود این شناخت اولیه و فطری، قرآن کریم؛ ما را به معرفت عمیق تر درباره خداوند فرا می خواند و راه های گوناگونی برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می دهد. یکی از این راه ها، تفکر درباره نیازمند بودن جهان در پیدایش خود، به آفریننده و خالق است.	۱۳
۴	اگر به خودمان نظر کنیم، خود را «پدیده» می یابیم یا «پدیدار»؟ توضیح دهید. پاسخ: خود را «پدیده ای» می یابیم که وجود و هستی مان از خودمان نیست. اگر در اشیای پیرامون خود نیز تأمل کنیم، آن ها را همین گونه می بینیم؛ حیوانات، نباتات، جمادات، زمین، ستاره ها و کهکشان ها، همه را پدیده هایی می یابیم که وجودشان از خودشان نبوده و نیست.	۱۳
۵	پدیده ها - که وجودشان از خودشان نیست - برای موجود شدن، نیازمند به چه کسی هستند؟ بنویسید. پاسخ: نیازمند به پدیدآورنده ای (پدیداری) هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد؛ همان طور که چیزهایی که شیرین نیستند، برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد. «عبدالرحمان جامی» این معنا را در دو بیت چنین بیان می کند: ذات نایافته از هستی، بخش چون تواند که بود هستی بخش خشک ابری که بود ز آب تهی ناید از وی صفت آب دهی	۱۳
۶	در آفرینش، یک موجود فقط در چه صورتی در «وجود خود» نیازمند به دیگری نیست؟ بنویسید. پاسخ: فقط در صورتی که «خودش ذاتاً موجود باشد» در این صورت، چنین چیزی دیگر پدیده نیست و نیاز به پدید آورنده نخواهد داشت؛ زیرا همواره بوده است و خواهد بود.	۷
۷	ما و همه پدیده های جهان در پدید آمدن و هست شدن خود، به چه کسی نیازمند و محتاجیم؟ پاسخ: به آفریننده ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این موجود برتر و متعالی «خدا» نامیده می شود.	۷
۸	آیا رابطه «جهان» با «خدا» مانند رابطه «بنا» با «مسجد» است؟ توضیح دهید. پاسخ: اگر اندکی دقت کنیم، درمی یابیم که یک تفاوت بنیادین میان این دو رابطه وجود دارد. مسجد، از مصالح ساختمانی مانند خاک، سنگ، گچ، چوب، کاشی و... تشکیل شده که هیچ کدام از آن ها را بنا به وجود نیابورده است. هر یک از این مصالح نیز خاصیتی دارند که بنا آن را ایجاد نمی کند. بنا، نه چسبندگی گچ را ایجاد می کند و نه سختی و استحکام سنگ را. به عبارت دیگر؛ بنا، نه اجزای ساختمان را پدید آورده و نه خواص آن اجزا را. کار بنا، فقط جابجا کردن مواد و چینش آن ها	۹

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

	است. اما خداوند، خالق سنگ، گچ، چوب و خواص آن‌ها و حتی خالق خود بنا است. بر این اساس وجود و هستی بنا و نیز وجود مصالح و خواص آن‌ها، همه وابسته به خداست و خداوند هر لحظه اراده کند، آن‌ها را از بین می‌برد و ساختمان متلاشی می‌گردد. به همین جهت، جهان همواره و در هر «آن» به خداوند نیازمند است و این نیاز هیچ‌گاه قطع و یا کم نمی‌شود.
۹	در مقام مثال؛ رابطه «خداوند» با «جهان»، تا حدی شبیه کدام نوع رابطه است؟ بنویسید. پاسخ: رابطه «موند» با «جریان برق» است؛ همین‌که «موند» متوقف شود، «جریان برق» هم قطع می‌گردد و لامپ‌های متصل به آن نیز خاموش می‌شوند.
۱۰	تفاوت مسجد و ساختمان را با پدیده‌ها و موجودات در مرحله پیدایش مقایسه نمایید. پاسخ: مسجد و ساختمان با ساخته شدن، از بنا، بی‌نیاز می‌شوند اما پدیده‌ها و موجودات چنین نیستند و پس از پیدایش نیز همچنان مانند لحظه نخست خلق شدن، به خداوند نیازمند هستند. از این رو دائماً با زبان حال، به پیشگاه الهی عرض نیاز می‌کنند.
۱۱	تفاوت انسان‌های «نا آگاه» و انسان‌های «آگاه» نسبت به نیازهای دائمی به خداوند را بنویسید. پاسخ: انسان‌های «نا آگاه» نسبت به نیاز دائمی انسان به خداوند، «بی‌توجه‌اند» اما انسان‌های «آگاه»، دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می‌کنند و خود را نیازمند عنایات پیوسته او می‌دانند.
۱۲	هر چه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیش‌تر شود، چه نتایجی در پی خواهد داشت؟ پاسخ: نیاز به خدا را بیش‌تر احساس و عجز و بندگی خود را به او، بیش‌تر ابراز می‌کند. افزایش خودشناسی ← درک بیش‌تر فقر و نیاز ← افزایش عبودیت و بندگی خداوند
۱۳	«پایمبرگرمی ما، با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می‌خواهد که برای یک لحظه هم، لطف و رحمت خاصی را از او نگیرد و او را به حال خود واگذار نکند.» کدام گزینه، وافی مطلب است؟ الف) اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا ☒ ب) اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ☐ ج) يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ☐ د) يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ☐
۱۴	قرآن کریم، رابطه میان «خداوند» و «جهان هستی» را با چه کلمه‌ای بیان می‌کند؟ بنویسید. پاسخ: با کلمه‌ای بیان می‌کند که در نظر اول برای ما شگفت‌انگیز می‌نماید! اما پس از تفکر دقیق، به معنای آن پی می‌بریم؛ قرآن کریم می‌فرماید: «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ؛ خداوند، نور آسمان‌ها و زمین است.» ما با نور خورشید، نور لامپ و انواع نورهای دیگر آشنا هستیم و می‌دانیم که خداوند از نورهایی نیست که از اجسام ناشی می‌شوند، یعنی منشأ مادی دارند.
۱۵	«نور» چیست؟ بنویسید. پاسخ: آن چیزی است که خودش پیدا و آشکار است و سبب پیدایی و آشکار شدن چیزهای دیگر نیز می‌شود. نورهای معمولی هم این خاصیت را دارند که خودشان آشکار هستند و سبب آشکار شدن اشیای دیگر می‌شوند.
۱۶	«نور بودن خداوند» به چه معناست؟ پاسخ: خداوند، «نور هستی» است. یعنی تمام موجودات «وجود» خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند. در واقع، هر موجودی در حد خودش تجلی بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

۱۷	<p>«آنان که به دقت و تامل در جهان هستی می نگرند، در هر چیزی خدا را مشاهده می کنند و علم و قدرت او را می بینند.» اگر از ما سؤال شود، کدام بیت مؤید مطلب بالاست، باید بگوییم: تمامی ابیات به جز بیت</p> <p>الف) دلی کز معرفت نور و صفا دید ب) ما نبودیم و تقاضا مان نبود ج) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم د) به هر جا بنگرم کوه و در و دشت</p> <p>به هر چیزی که دید، اول خدا دید ☐ لطف تو ناگفته ما می شنود ☒ به دریا بنگرم دریا تو بینم ☐ نشان از قامت رعنا تو بینم ☐</p>
۱۸	<p>این که انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، چگونه قابل دسترسی و تحقق است؟ بنویسید.</p> <p>پاسخ: این که انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والاست که در نگاه نخست، مشکل به نظر می آید، اما هدفی قابل دسترسی است، به خصوص برای نوجوانان و جوانان که «پاکی و صفای قلب» دارند. اگر قدم پیش گذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم، به یقین خداوند نیز کمک خواهد کرد و لذت چنین معرفتی را به ما خواهد چشاند.</p>
۱۹	<p>موضوعاتی که می خواهیم درباره آن ها شناخت پیدا کنیم، چند دسته اند؟ آن ها را بنویسید.</p> <p>پاسخ: دسته اول موضوعاتی هستند که در «محدوده شناخت» ما قرار می گیرند، مانند گیاهان، حیوانات، ستارگان و کهکشان ها؛ حتی کهکشان های بسیار بسیار دور هم ممکن است روزی مورد شناسایی واقع شوند و انسان بتواند ماهیت و ذات آن ها را شناسایی کند. در حقیقت، ذهن ما توان و گنجایش فهم چستی و ذات چنین موضوعاتی را دارد؛ زیرا همه آن ها اموری «محدود» هستند. دسته دوم موضوعاتی هستند که «نامحدودند» و ذهن ما گنجایش درک آن ها را ندارد؛ زیرا لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است.</p>
۲۰	<p>آیا می توان به ذات خداوند پی برد و چستی او را مشخص کرد؟ توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: ذات خداوند از موضوعات دسته دوم در شناخت قرار می گیرد، یعنی ذات خداوند، از موضوعات «نامحدود» است که ذهن ما گنجایش درک آن را ندارد، به عبارت دیگر، لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است، در حالی که ذهن ما توانایی احاطه و دسترسی بر ذات و چستی خداوند را ندارد. [به دلیل محدود بودن ذهن خود، نمی توانیم ذات امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم.]</p>
۲۱	<p>چرا ذهن ما نمی تواند به حقیقت خداوند احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید؟ بنویسید.</p> <p>پاسخ: زیرا خداوند، حقیقتی «نامحدود» دارد؛ به عبارت دیگر، به دلیل محدود بودن ذهن خود، نمی توانیم ذات خدای نامحدود را تصور و چگونگی وجودش را دریابیم.</p>
۲۲	<p>دو پیام برای حدیث پیامبر اکرم (ص) که در آن می فرماید: «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» بنویسید.</p> <p>پاسخ: (۱) ما می توانیم به وجود خداوند به عنوان آفریدگار جهان پی ببریم و صفات و اسماء او را بشناسیم. (۲) ما نمی توانیم ذات و چستی خداوند را به دلیل محدود بودن ذهن خود، تصور کنیم.</p>

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

باسمه تعالی

جزوه سؤالات درس به درس دین و زندگی (۳)، پایه دوازدهم، بر اساس چاپ ۹۷

طراح: قاسم مندوانی، دبیر معارف اسلامی استان خوزستان، شهرستان شادگان

ردیف	درس دوم: «یگانه بی همتا»	صفحه
۱	به سؤالات زیر پاسخ دهید: * مهم ترین اعتقاد دینی، چیست؟ پاسخ: «توحید و یکتاپرستی» * دین توحید و کتاب توحید به ترتیب، «.....» و «.....» است. پاسخ: «اسلام»- «قرآن» * در اسلام بدون اعتقاد به کدام اصل، هیچ اعتقاد دیگری اعتبار ندارد؟ پاسخ: «توحید» * سر لوحه دعوت همه پیامبران، کدام اصل از اصول دین بوده است؟ پاسخ: «توحید» * قرآن کریم اخلاق، احکام و همه اعمال فردی و اجتماعی مؤمنان را بر مدار اصل «.....» قرار داده است. پاسخ: «توحید» * کدام اصل از اصول دین، مانند روحی در بیکره معارف و احکام دین حضور دارد و به آن حیات و معنا می بخشد؟ پاسخ: «توحید»	۱۸
۲	«توحید» به معنای «اعتقاد به خدای یگانه است»؛ یعنی چه؟ پاسخ: یعنی، «خدا، بی همناست و شریکی ندارد.»	۲۰
۳	رسول خدا (ص) از همان آغاز رسالت خود از مشرکان می خواست با گفتن کدام جمله، دست از شرک و بت پرستی بردارند و به چه چیزی ایمان آورند؟ پاسخ: «لا اله الا الله»- «خدای یگانه».	۲۰
۴	با گفتن عبارت «لا اله الا الله» توسط افراد، چه نتایج حاصل می شد؟ پاسخ: (۱) تمام احکام و حقوق اسلامی فرد به رسمیت شناخته می شد. (۲) دفاع از حقوق این فرد، بر دیگر مسلمانان واجب می گشت. (۳) در زمره برادران و خواهران دینی قرار می گرفت.	۲۰
۵	آیا جمله «لا اله الا الله» فقط یک شعار است؟ با ذکر مثال توضیح دهید. پاسخ: «خیر»، فقط یک شعار نبود؛ بلکه التزام به آن همه زندگی فرد تازه مسلمان را در رابطه با خدا، خویشتن، خانواده، اجتماع و دیگر مخلوقات تغییر می داد. به عنوان مثال، جعفر بن ابی طالب (ع) در حضور نجاشی- پادشاه حبشه- این تغییر وضعیت را توصیف کرد.	۲۰
۶	جعفر بن ابی طالب (ع) در حضور نجاشی- پادشاه حبشه- چگونه «تغییر وضعیت» مردم عربستان را توصیف کرد؟ بنویسید. قبل از اسلام: قومی بودیم؛ جاهل، بُت می پرستیدیم، مُردار می خوردیم، مرتکب زشتی ها می شدیم، پیوند خویشاوندی را قطع می کردیم، بی پناه را پناه نمی دادیم وقوی، ضعیف را می بلعید! بعد از اسلام: پیامبر، ما را به خدا فراخواند که او را یگانه بدانیم، عبادت کنیم و آن چه را که خود و پدرانمان می پرستیدیم کنار بگذاریم، چیزی را شریک او قرار ندهیم، او ما را به عدل، احسان، راستی، درستی، امانت داری و نیکی نسبت به خویشان و همسایگان دعوت کرد و از خوردن مال یتیم و ارتکاب فحشاء و منکر و دروغ نهی کرد و دستور داد نماز را به پا داریم، زکات بپردازیم و ماه رمضان را روزه بگیریم، ما نیز او را تصدیق کرده و به او ایمان آوردیم و از او پیروی کردیم.	۲۰

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

۲۰	<p>۷ توحید و یگانگی خداوند مراتبی دارد، چهار مورد را بنویسید.</p> <p>پاسخ: ۱- توحید در خالقیت ۲- توحید در مالکیت ۳- توحید در ولایت ۴- توحید در ربوبیت</p>
۲۰	<p>۸ از مراتب توحید، «توحید در خالقیت» را توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: عبارت از این است که معتقد باشیم؛ «خداوند، تنها مبدأ و خالق جهان است»، «موجودات، همه مخلوق او هستند» و «در کار آفرینش شریک و همتایی ندارد». آیه شریفه: «اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ...» مبین این مطلب است.</p>
۲۰ ۹ ۲۱	<p>۹ چرا خداوند، تنها خالق جهان است؟ (چرا تصور چند خدایی صحیح نیست و خدای واحد، آفریننده جهان است؟)</p> <p>پاسخ: این تصور که چند خدا وجود دارد و هر کدام خالق بخشی از جهان اند یا با همکاری یکدیگر این جهان را آفریده اند، به معنای آن است که هر کدام از آن‌ها «محدود» و «ناقص» هستند و به تنهایی نمی‌توانند کل جهان را خلق کنند. همچنین به معنای آن است که هر یک از خدایان مذکور کمالاتی دارد که دیگری آن کمالات را ندارد و گرنه عین همدیگر می‌شوند و دیگر چند خدا نیستند. چنین خدایان ناقصی، خود، نیازمند هستند و هر یک از آن‌ها به خالق کامل و بی‌نیازی احتیاج دارد که نیایش را برطرف نماید. پس، تصور چند خدایی صحیح نیست و خدای واحد، آفریننده جهان است.</p>
۲۱	<p>۱۰ از مراتب توحید، «توحید در مالکیت» را توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: هر کس که چیزی را پدید می‌آورد، «مالک» آن است. از آن‌جا که خداوند، تنها خالق و پدیدآورنده جهان است، پس، تنها «مالک» آن نیز هست. آیه شریفه: «قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ...» مبین این مطلب است.</p>
۲۱ ۹ ۲۲	<p>۱۱ از مراتب توحید، «توحید در ولایت» را توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: هر کس «مالک» چیزی باشد، حق تصرف و تغییر در آن چیز را دارد اما دیگران بدون اجازه وی، نمی‌توانند در آن تصرف یا از آن استفاده کنند. به این حق تصرف، «ولایت» و «سرپرستی» می‌گویند. آیه شریفه: «...مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا» مؤید این مطلب است. از آن‌جا که خداوند، تنها «مالک» جهان است، تنها «ولی» و «سرپرست» آن نیز هست و مخلوقات، جز به اذن و اجازه او نمی‌توانند در جهان تصرف کنند. چنین اذنی به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست.</p>
۲۲	<p>۱۲ اگر خداوند ولایتی به شخصی بدهد، به چه معناست؟ توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: بدین معناست که خداوند، آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است. اگر خداوند، پیامبر اکرم (ص) را ولی انسان‌ها معرفی می‌کند، بدین معناست که ایشان را «واسطه ولایت خود» و «رساننده فرمان‌هایش» قرار داده است.</p>
۲۲	<p>۱۳ از مراتب توحید، «توحید در ربوبیت» را توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: «رب» به معنای «مالک» و «صاحب اختیاری» است که تدبیر و پرورش مخلوق به دست اوست. هر کس که خالق، مالک و ولی چیزی باشد می‌تواند آن را تدبیر کرده و پرورش دهد. از آن‌جا که خداوند تنها خالق، مالک و ولی جهان است، تنها رب هستی (وجود) نیز می‌باشد. اوست که جهان را «اداره» می‌کند و آن را به سوی مقصدی که برایش معین فرموده، هدایت می‌نماید و به پیش می‌برد.</p>

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

۲۲	<p>۱۴ آیا توحید در ربوبیت بدین معناست که موجودات - به خصوص انسان - قدرت تدبیر ندارند؟ توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: «خیر» - باغبانی که زحمت می کشد و به پرورش درختان اقدام می کند، رشد این درختان نتیجه تدبیر اوست. بلکه، توحید در ربوبیت بدین معناست که این باغبان و تدبیرش همه از آن خدا و تحت تدبیر اویند. کشاورز وقتی خود را با دیگران، یعنی کسانی که در کشت زمین او دخالتی نداشته اند، مقایسه می کند می بیند که این زراعت حاصل دسترنج خودش است، اما وقتی رابطه خود را با خدا بررسی می کند، می بیند که هم خودش و هم نیرو و توانش از آن خداست و کشت و زرع او بر اساس استعدادی که خداوند در آن قرار داده رشد کرده و محصول داده است. در نتیجه، در می یابد که زارع حقیقی و پرورش دهنده اصلی زراعت او خداست و باید شکرگزار او باشد. آیه شریفه: «قُلْ أَغْنَى اللَّهُ رِبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ...» مؤید این مطلب است.</p>								
۲۳	<p>۱۵ به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید:</p> <p>*. شرک به چه معناست؟ پاسخ: به معنای «شریک قرار دادن برای خدا» است.</p> <p>*. هر کسی که معتقد خداوند شریک دارد، «.....» به حساب می آید. پاسخ: «مُشْرِك».</p> <p>*. شرک مانند توحید، در جانی دارد. درست نادرست</p>								
۲۳	<p>۱۶ اگر کسی معتقد باشد که این جهان را «چند خالق» آفریده اند، گرفتار چه نوع شرکی شده است؟</p> <p>پاسخ: «شرک در خالقیت».</p>								
۲۳	<p>۱۷ جدول زیر که درباره مراتب شرک است را کامل نمایید:</p> <table border="1" data-bbox="272 1099 1350 1480"> <tr> <td>شرک در خالقیت</td> <td>اگر کسی معتقد باشد که این جهان را «چند خالق» آفریده اند، گرفتار «شرک در خالقیت» شده است.</td> </tr> <tr> <td>شرک در مالکیت</td> <td>عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگران هم مالک «بخشی» از جهان هستند. اگر کسی معتقد به شرک در «خالقیت» باشد، معتقد به شرک در «مالکیت» نیز خواهد بود.</td> </tr> <tr> <td>شرک در ولایت</td> <td>عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگری نیز هستند که سرپرستی جهان را بر عهده دارند و «خودشان، حق تصرف در جهان را دارا می باشند».</td> </tr> <tr> <td>شرک در ربوبیت</td> <td>عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگری نیز هستند که «تدبیر امور موجودات را بر عهده دارند». اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند، گرفتار «شرک در ربوبیت» شده است.</td> </tr> </table>	شرک در خالقیت	اگر کسی معتقد باشد که این جهان را «چند خالق» آفریده اند، گرفتار «شرک در خالقیت» شده است.	شرک در مالکیت	عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگران هم مالک «بخشی» از جهان هستند. اگر کسی معتقد به شرک در «خالقیت» باشد، معتقد به شرک در «مالکیت» نیز خواهد بود.	شرک در ولایت	عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگری نیز هستند که سرپرستی جهان را بر عهده دارند و «خودشان، حق تصرف در جهان را دارا می باشند».	شرک در ربوبیت	عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگری نیز هستند که «تدبیر امور موجودات را بر عهده دارند». اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند، گرفتار «شرک در ربوبیت» شده است.
شرک در خالقیت	اگر کسی معتقد باشد که این جهان را «چند خالق» آفریده اند، گرفتار «شرک در خالقیت» شده است.								
شرک در مالکیت	عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگران هم مالک «بخشی» از جهان هستند. اگر کسی معتقد به شرک در «خالقیت» باشد، معتقد به شرک در «مالکیت» نیز خواهد بود.								
شرک در ولایت	عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگری نیز هستند که سرپرستی جهان را بر عهده دارند و «خودشان، حق تصرف در جهان را دارا می باشند».								
شرک در ربوبیت	عبارت است از، اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگری نیز هستند که «تدبیر امور موجودات را بر عهده دارند». اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند، گرفتار «شرک در ربوبیت» شده است.								
۲۴	<p>۱۸ اگر سؤالات زیر از ما پرسیده شود، چه پاسخی باید به آن ها بدهیم؟</p> <p>مرز توحید و شرک کجاست؟ آیا اگر کسی پزشک را وسیله درمان و بهبود بیماری بداند، مشرک است؟ آیا اگر کسی از غیر خدا درخواست کمک کند، گرفتار شرک شده است؟ آیا اگر کسی دعا را وسیله جلب مغفرت الهی و صدقه را وسیله دفع بلا بداند، مشرک است؟ و بالاخره، آیا توسل به پیامبران و معصومین (علیهم السلام) شرک به حساب می آید؟</p> <p>پاسخ: می گوئیم؛ اولاً خداوند «رابطه علیت» را میان پدیده های جهان حاکم کرده است. آتش، موجب گرما و روشنی و دارو، سبب شفا و بهبودی است. پزشک، وسیله درمان؛ معمار، بنای ساختمان و معلم نیز وسیله تعلیم و تربیت است. در امور «معنوی» نیز همین گونه است. «دعا»، سبب مغفرت و آمرزش؛ «صدقه»، موجب دفع بلا و «صله رحم»، موجب افزایش طول عمر است. ثانیاً همان گونه که درخواست از پزشک برای درمان بیمار با توحید منافاتی ندارد، درخواست از اولیای الهی برای اجابت خواسته ها نیز منافاتی با توحید ندارد.</p>								

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

۱۹	آیا اگر کسی از غیر خدا (مثلاً معلم یا پزشک) درخواست کمک کند، گرفتار شرک شده است؟ توضیح دهید. پاسخ: «خیر» - همه روابط موجود در میان مخلوقات جهان، توسط خداوند طراحی شده و به اذن و اراده او صورت می گیرد. بنابراین، کسی که برای آموختن، نزد معلم می رود یا برای درمان به پزشک مراجعه می کند، نه تنها معلم و پزشک را شریک خداوند قرار نداده، بلکه به «قانون الهی» عمل کرده است.	۲۴
۲۰	آیا درخواست کمک از پزشک و اولیای الهی برای اجابت خواسته‌ها منافاتی با توحید دارد؟ توضیح دهید. پاسخ: «خیر» - زیرا پزشک به واسطه استفاده از اسباب «مادی» و اولیای الهی به واسطه اسباب «غیرمادی» و با اذن خداوند این کار را انجام می دهند.	۲۴
۲۱	عقیده به توانایی پیامبر اکرم (ص) و اولیای دین (علیهم السلام) در بر آوردن حاجات انسان (مانند شفا دادن) چه زمانی موجب «شرک» می شود و چه زمانی «عین توحید» است؟ پاسخ: وقتی که این توانایی را از «خود آن‌ها» و «مستقل از خدا» بدانیم. اما اگر این توانایی را صرفاً از خدا و انجام آن را با درخواست اولیاء از خداوند و به اذن خدا بدانیم، عین توحید است و از این جهت مانند اثر شفا بخشی داروست که خداوند به آن بخشیده است.	۲۴
۲۲	آیا توانایی کمک رساندن پیامبر اکرم (ص) و اولیای الهی (علیهم السلام) به دیگران، تنها به زمان حیات دنیوی آن‌ها اختصاص دارد؟ پاسخ: «خیر» - بلکه، پس از رحلت ایشان نیز استمرار دارد. به عبارت دیگر، روح مطهر ایشان پس از رحلت زنده است و می تواند به انسان‌ها یاری برساند.	۲۴
۲۳	اگر ما از رسول خدا (ص) چیزی درخواست کنیم، در خواست از «.....» نیست، بلکه از حقیقت «.....» و «.....» ایشان است. پاسخ: «جسمشان»، «روحانی» و «معنوی».	۲۴
۲۴	آیا اگر کسی از پدر و مادرش و یا هر مؤمنی بخواهد که برای سعادت‌مندی او دعا کند، چنین درخواستی شرک آلود است؟ پاسخ: هیچ گروهی از مسلمانان، غیر از جریانی که امروزه به «تکفیری‌ها» مشهور شده، چنین درخواستی را شرک آلود نمی دانند. «جریان تکفیری» در سال‌های اخیر، برخی از جوامع و کشورهای اسلامی را گرفتار خود کرده است. پیروان این جریان فکری خشک و غیر عقلانی با تفکر غلطی که درباره «توحید» و «شرک» دارند، هر مسلمانی را که مانند آن‌ها نمی اندیشند، «مشرک» و «کافر» می خوانند و گاه کشتن او را «واجب» می شمارند.	۲۵
۲۵	کدام جریان، بزرگترین ضربه را به اسلام وارد کرد و سبب تنفر برخی از مردم جهان از اسلام شد؟ پیروان این گروه، چه اعتقاداتی دارند؟ پاسخ: «جریان تکفیری» - (۱) توسل به پیامبران و معصومین، «شرک» است. (۲) طلب دعا و شفیع قرار دادن دیگران برای این که خدا انسان را ببخشد، «شرک» است. (۳) معتقدند این گونه افراد، «کافر» هستند و مسلمان محسوب نمی شوند.	۲۵
۲۶	دو نمونه از توسل که در قرآن کریم ذکر شده است را بنویسید. پاسخ: ۱- قرآن کریم نقل می کند که «فرزندان یعقوب» از پدرشان درخواست کردند که برای آن‌ها طلب آمرزش کند و حضرت یعقوب (ع) نیز به آنان وعده دعا داد. ۲- قرآن کریم بیان می کند استغفار پیامبر (ص) در حق «منافقان» مؤثر نیست، اما در مورد دیگران مؤثر است.	۲۵
۲۷	در تاریخ درباره درخواست دعای مسلمانان از پیامبر (ص) در زمان حیات و پس از رحلت ایشان، چه آمده است؟ بنویسید. پاسخ: در زمان حیات ایشان، برای درخواست دعا نزد آن حضرت می آمدند. پس از رحلت ایشان نیز، در کنار قبرشان می رفتند یا از دور درخواست خود را مطرح می کردند.	۲۶

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

باسمه تعالی

جزوه سؤالات درس به درس دین و زندگی (۳)، پایه دوازدهم، بر اساس چاپ ۹۷

طراح: قاسم مندوانی، دبیر معارف اسلامی استان خوزستان، شهرستان شادگان

ردیف	درس سوم: «توحید و سبک زندگی»	صفحه
۱	هر سبکی از زندگی ما، ریشه در چه چیزهایی دارد و از چه چیزی سرچشمه می گیرد؟ پاسخ: ریشه در «اندیشه‌های خاصی» دارد و از «جهان بینی ویژه‌ای» سرچشمه می گیرد.	۳۰
۲	شناخت ریشه اندیشه‌های خاص که از جهان بینی ویژه‌ای سرچشمه می گیرد، چه کمکی به ما می کند؟ پاسخ: به «تصمیم گیری درست ما» کمک فراوان می کند.	۳۰
۳	زندگی توحیدی، شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در «.....» دارد. پاسخ: «جهان بینی توحیدی»	۳۰
۴	مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای هر فرد، کدام است؟ توضیح دهید. پاسخ: «افکار و اعتقادات آن فرد» - مثلاً اگر کسی پذیرفت و ایمان پیدا کرد که سعادت بشر در کسب ثروت است و انسان فقط با لذت‌های مادی خوشبخت می شود، به طور طبیعی، زندگی خود را صرف رسیدن به همین هدف می کند. یا اگر کسی چنین اندیشد و واقعاً معتقد شد که آگاهی و دانش، بزرگ‌ترین کمال انسان است و هیچ امر دیگری با آن قابل مقایسه نیست، عمر خود را به کسب علم خواهد گذراند و در همین راه سعی و تلاش خواهد کرد. پس، هر فردی متناسب با «اعتقادات خویش»، مسیر زندگی خود را انتخاب و بر همان اساس رفتار خواهد کرد.	۳۱
۵	انسانی که خداوند را به عنوان تنها خالق جهان پذیرفته است و ایمان دارد که او پروردگار هستی است، چگونه رفتاری خواهد داشت و چگونه زندگی‌ای برای خود تنظیم خواهد نمود؟ پاسخ: رفتاری متناسب با این اعتقاد خواهد داشت و یک زندگی «توحیدی» برای خود تنظیم خواهد نمود.	۳۱
۶	کدام آیه، بیانگر «بازتاب توحید در زندگی فرد» است؟ پاسخ: «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ».	۳۱
۷	از آن جا که ایمان همه افراد یکسان نیست و دارای شدت و ضعف است، میزان این تأثیر گذاری به چه چیزهایی بستگی دارد؟ پاسخ: به «درجه ایمان افراد به توحید و یکتاپرستی» دارد. یعنی هر چه ایمان فرد قوی تر باشد، تأثیر عملی آن در زندگی بیش تر و هر چه ضعیف تر باشد، تأثیر آن کم تر خواهد بود. با این معیار، هر کس می تواند درجه ایمان خود و تأثیر آن را در زندگی خویش بررسی کند.	۳۲
۸	کسی که بنده خداست و او را می پرستد، چه ویژگی‌هایی دارد؟ پاسخ: ۱- در برابر خدا، خاضع و خاشع است. ۲- خدا را محبوب و معبود خود می داند. ۳- بر آستان خدا نماز می گزارد و به درگاه او دعا می کند. ۴- جهت زندگی خود را خدا قرار می دهد. ۵- چنین انسانی در مسیر توحید گام برداشته و به «توحید عملی» رسیده است.	۳۲
۹	«توحید عملی» دارای چند بُعد است؟ آن‌ها را بنویسید. پاسخ: «دو بُعد»؛ «فردی» و «اجتماعی».	۳۲

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

۱۰	بُعد فردی توحید عملی و ثمرات آن را بنویسید. پاسخ: هر کسی در زندگی خود از «فرمان‌های خدا اطاعت کند»، به «مراتبی از توحید عملی» رسیده است. چنین فردی می‌کوشد تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود را در جهت «خواست و رضایت الهی» قرار دهد. مثلاً در انتخاب همسر، شغل، دوست، در چگونگی تحصیل، تفریح، ورزش و حتی در انتخاب نوع پوشش و به طور کلی در تمام برنامه‌های روزانه خود، خدا را در نظر می‌گیرد و تلاش می‌کند از دایره فرمان‌های او خارج نشود.	۳۲
۱۱	برای یک انسان موحد، «جهان» یا «عالم» چگونه معنایی دارد؟ توضیح دهید. پاسخ: برای یک انسان موحد؛ جهان، «معنای خاص خود» را دارد. از نظر او؛ هیچ حادثه‌ای در عالم بی‌حکمت نیست، گرچه حکمت آن را نداند. از همین رو، موحد واقعی همواره انسانی امیدوار است. در مقابل سختی‌ها و مشکلات، صبور و استوار است و آن‌ها را زمینه موفقیت‌های آینده‌اش قرار می‌دهد. باور دارد که دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست، بلکه بستری برای «رشد و شکوفایی» اوست.	۳۲
۱۲	«شخصیت ثابت و پایدار داشتن انسان موحد» و «برخوراری وی از آرامش روحی»، معلول و نتیجه چه چیزهایی است؟ پاسخ: معلول و نتیجه «تنظیم زندگی خود بر اساس رضایت الهی» و «پیرو فرمان‌های او بودن» است.	۳۳
۱۳	انسان موحد چون زندگی خود را بر اساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست، چگونه شخصیتی دارد؟ توضیح دهید. پاسخ: شخصیتی «ثابت و پایدار» دارد و «برخوردار از آرامش روحی» است. چنین فردی، موجودات جهان را مخلوق خدا می‌بیند و می‌داند که خداوند، او را در برابرشان «مسئول» قرار داده است. همچنین، بدن خود را «امانتی الهی» می‌شمارد که خداوند به او سپرده است؛ بنابراین می‌داند که حق ندارد به آن آسیب برساند، همچنان که حق ندارد، سلامتی دیگران را به خطر اندازد.	۳۳
۱۴	چرا امام علی علیه‌السلام به مردم زمان خود و همه مردمی که به خدا ایمان دارند می‌فرماید: «تقوای الهی پیشه کنید؛ هم در مورد بندگان خدا، هم در مورد شهرها و آبادی‌ها»؟ پاسخ: زیرا که شما در برابر همه این‌ها حتی سرزمین‌ها و چهارپایان، «مسئولید». خدا را اطاعت کنید و از عصیان و نافرمانی او بپرهیزید.	۳۳
۱۵	آیا «انسان موحد» به حیوانات آسیب می‌رساند؟ بنویسید. پاسخ: «خیر»؛ بلکه به «ادامه بقا و زندگی آن‌ها» کمک می‌کند.	۳۳
۱۶	اگر از ما پرسیده شود: «چه کسی گرفتار شرک عملی می‌شود؟» چه پاسخی باید بدهیم؟ کدام آیه، مبین مطلب است؟ پاسخ: کسی که دل به هوای نفس (بُتِ درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد و اوامرش را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد یا در پی کسب رضایت قدرتهای مادی و طاغوت‌ها (بُت‌های بیرون) برآید، چنین شخصی گرفتار «شرک عملی» شده است.	۳۳
۱۷	آیه شریفه: «أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا؛ آیا دیدی آن کسی را که هوای نفس خود را معبود خود گرفت، آیا تو می‌توانی ضامن او باشی [و به دفاع از او برخیزی]؟» به کدام نوع شرک مربوط می‌شود؟ و به کدام یک از انواع بُت‌ها اشاره دارد؟ بنویسید. پاسخ: «شرک عملی» - هوای نفس (بُتِ درون).	۳۳
۱۸	تسلیم بودن فرد در برابر امیال نفسانی (بُتِ درون) و فرمان‌پذیری از طاغوت (بُتِ بیرون) باعث چه چیزهایی می‌شود؟ چرا؟ پاسخ: باعث می‌شود شخص، «درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد»؛ زیرا از یک سو، هوای نفس وی هر روز خواسته جدیدی جلوی روی او قرار می‌دهد و از سوی دیگر، قدرتهای مادی که هر روز رنگ عوض می‌کنند، او را به بردگی جدیدی می‌کشانند.	۳۴
۱۹	«بُعد اجتماعی توحید عملی» به چه معناست؟ پاسخ: به معنای «قرار گرفتن همه نهادها و ارکان یک جامعه یا نظام اجتماعی در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست.»	۳۴

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها
@YAZDAHOMIY

۲۰	مهم‌ترین رکن یک جامعه، «.....» آن است. پاسخ: «حکومت»	۳۴
۲۱	چه زمانی یک نظام اجتماعی، «توحیدی» است؟ بنویسید. پاسخ: وقتی که حاکم و زمامدار آن؛ (۱) بر اساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد. (۲) همان شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده است، دارا باشد. (۳) بکوشد قوانین الهی را در جامعه به اجرا درآورد.	۳۴
۲۲	یک نظام اجتماعی علاوه بر رکن «سیاسی» دارای چه ارکان دیگری است؟ توضیح دهید. پاسخ: دارای ارکان دیگری مانند «اقتصاد» و «فرهنگ» نیز هست. جامعه‌ای که در مسیر «توحید اجتماعی» حرکت می‌کند، اقتصاد و فرهنگ و سایر ابعاد و ارکان آن نیز، به سوی اجرای فرمان‌های خدای یگانه پیش می‌رود و به صورت جامعه‌ای «عدالت‌گستر» در می‌آید.	۳۵
۲۳	«جامعه توحیدی» چگونه جامعه‌ای است؟ پاسخ: جامعه‌ای است که از تفرقه و تضاد دوری می‌کند و به سوی وحدت و هماهنگی حرکت می‌نماید و این وحدت و هماهنگی را با تمسک به توحید و یکتاپرستی و فرار گرفتن در سایه حکومت الهی می‌توان به دست آورد، نه با تمسک به ظالمان و حکومت‌های غیر الهی.	۳۵
۲۴	«جامعه موحد» چه ویژگی‌هایی دارد؟ پاسخ: حکومت کسانی را که خداوند به آن‌ها حق حکومت کرده است، نمی‌پذیرد. با آنان که با خداوند و مسلمانان دشمنی می‌ورزند، دوستی نمی‌کند. با ظالمان مبارزه می‌کند، بنا به فرمان خداوند، از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کند. آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ...» مؤید مطلب است.	۳۵
۲۵	میان بُعد فردی و اجتماعی توحید، چه رابطه‌ای وجود دارد؟ توضیح دهید. پاسخ: رابطه «متقابل» و «دو سویه»؛ هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند، ارکان جامعه نیز بیش‌تر رنگ توحیدی به خود می‌گیرند؛ همان‌طور که هر قدر نهادهای اجتماعی در خدمت اجرای قوانین الهی باشند، زمینه برای رشد انسان‌ها و حرکت به سوی خداوند و زندگی موحدانه، آسان‌تر می‌گردد.	۳۵
۲۶	چه زمانی تفرقه و تضاد، جامعه را فرا می‌گیرد و امکان رشد و تعالی از بین می‌رود؟ بنویسید. پاسخ: زمانی که همه افراد؛ «خواست‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند» و «تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند» و «اهل ایثار و تعاون و خیر رساندن به دیگران نباشند».	۳۵
۲۷	چه زمانی در یک جامعه توحیدی، دیگر سخنی از خداوند و فرمان‌های او نیست، بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورهای اوست؟ بنویسید. پاسخ: با فراگیر شدن تفرقه و تضاد در جامعه و از بین رفتن امکان رشد و تعالی از آن، در چنین جامعه‌ای، روز به روز انسان‌های ستمگر بیش‌تر قدرت پیدا می‌کنند و دیگران را در خدمت امیال خود به کار می‌برند.	۳۵
۲۸	«روح زندگی دینی» و «روح زندگی ضد دینی» به ترتیب کدام‌اند؟ پاسخ: «توحید» - «شُرک».	۳۶
۲۹	منظور از «انسان عصر حاضر» چیست؟ بنویسید. پاسخ: منظور تمام افراد جامعه نیست، بلکه جو غالب جوامع و جو حاکم بر اکثریت افراد است، نه تک‌تک افراد.	۳۶

برای عضویت در بزرگترین کانال یازدهم و دوازدهم روی اینجا بزنید [Http://telegram.me/Yazdahomiy](http://telegram.me/Yazdahomiy)

یازدهمی ها
دوازدهمی ها

@YAZDAHOMIY

۳۰	انسان امروز بیشتر از بت پرستان قبل از اسلام که بیش از ۳۶۰ بت را می پرستیدند، به دنبال این قبیل بت پرستی هاست. درست ☐ نادرست ☒
۳۱	آیا انسان و جوامع بشری به سوی زندگی توحیدی حرکت می کنند؟ توضیح دهید. پاسخ: در ابتدا به نظر می رسد که امروزه کم تر کسی گرفتار شرک باشد و از این جهت نیز، بشر در مسیر پیشرفت می باشد اما یک واقعیت تلخ در اینجا وجود دارد و آن این است که، گرچه شرک در قالب بت و مانند آن در میان بیش تر جوامع وجود ندارد، اما انواع دیگری از شرک که بسیار پیچیده تر از شرک قدیم است، در میان بشر به چشم می خورد که خوب است به آن ها توجه کنیم و برای دوری از آن ها تلاش نماییم.
۳۲	از انواع شرک در جهان امروز، اعتقاد بسیاری از انسان ها به مالکیت جهان است؛ آن را توضیح دهید. پاسخ: امروزه، بسیاری از انسان ها «جهان خلقت» را ملک خود تلقی می کنند و بدون توجه به نظر و رأی مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هر گونه که بخواهند در این جهان تصرف می کنند. این افراد و جوامع، در واقع خود را «مالک»، «ولی» و «پرورش دهنده (رب)» جهان می پندارند.
۳۳	سه مورد از پیامدهای منفی افراد و جوامعی که خود را مالک، ولی و پرورش دهنده جهان می پندارند بنویسید. پاسخ: (۱) تخریب محیط زیست (۲) آلوده شدن طبیعت (۳) پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند
۳۴	عبارت قرآنی: «أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى» از زبان کدام طاغوت نقل شده است؟ توضیح دهید. پاسخ: برخی از انسان ها، مانند «فرعون»، خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی می کرد؛ خود را «مالک دیگر جوامع» می پندارند و برای آن ها «تصمیم گیری» می کنند.
۳۵	چرا بسیاری از انسان ها چنان به امور دنیوی سرگرم شده اند که خدا را فراموش کرده و خداوند در قلب آن ها جایگاهی ندارد؟ پاسخ: زیرا زرق و برق و زینت دنیا و لذات و شهوات چنان در دلشان فزونی یافته که جایی برای خلوت انس با خدا و درک معنویت نیایش با پروردگار باقی نگذاشته است. گویی هوی و هوس و آن چه و آن کس که آنان را به هوس هایشان می رساند، بت و معبودشان شده و آن ها را همچون خدا می پرستند؛ و از ابزارهای جدید مانند سینما، تلویزیون، ماهواره، اینترنت و سایر رسانه ها در این راه بهره می گیرند و یکسره از خدا و آخرت غافل شده اند.
۳۶	به نظر شما وظیفه ما در مقابل وضع موجود [جامعه] چیست و چگونه می توانیم به اصلاح جامعه امروزی اقدام کنیم؟ پاسخ: قدم اول در این راه، «شناخت وضع موجود و بت پرستی نوین» است. باید دانست که قرآن کریم، معیارهای ثابت توحید و شرک یا بت پرستی را به ما نشان داده و تطبیق زندگی «فردی» و «اجتماعی» خود با این معیارها را بر عهده خودمان نهاده است. اطاعت از ارباب هایی جز خداوند، بندگی کسانی جز او و خارج کردن دین از برنامه های زندگی و تقلید از کسانی که در جهت مخالف دین حرکت می کنند، شرک و بت پرستی است و ما باید در عین قبول خدا، دین و دستورات آن را در متن زندگی خود وارد کنیم و تمایلات دنیوی و نفسانی خود را «فرع» قرار دهیم.
۳۷	ریشه بت پرستی و شرک جدید، چیست؟ پاسخ: آن است که «برخی» از انسان ها در عین قبول داشتن خداوند (اصل توحید)، دین و دستورات دینی را در متن زندگی خود وارد نمی کنند و بر عکس، تمایلات دنیوی و نفسانی خود را «اصل» قرار می دهند.